

Chopin keringői - máshogy

Chopin: Keringők
Szilasi Alex - zongora
DDD, BCC 33, Artonus, 2000

Chopin keringők? Már megint? Minek? Pláne Kocsis Zoltán nagysikerű, tán két évtizeddel ezelőtti példaértékű felvételei után! Valóban, Kocsis akkor nem csak jól, nagyon szépen is zongorázott. Szó mi szó, egyik legnagyobb tehetségű zongoristánk és zenészünk után Chopin keringőihez nyúlni: ez fiatalos pimaszságra és bátorságra vall. Szilasi Alex persze nem is öreg, 32 évével a fiatal, feltörekvő generációhoz tartozik. Hogy a felvétel létrejöttét nem csak a bátorság, hanem biztos szakmai munka is segítette, s így a CD megjelenése jogos, helytálló tett, Szilasi ékesen bizonyítja lemezével.

A CD kísérőfüzetében kis magyarázatot kapunk arra, hogy mennyire különböznek a lengyel szerző keringői a népszerű bécsi keringőktől, majd mintegy műfajismertetőként többek között ezt olvashatjuk: "Chopin keringői elsősorban zongoraművek, vallomások, stilizált jellemdarabok, szabadon előadható fantáziák, gyengéd eleganciával és varázslatosan változó harmóniákkal." A megállapítással feltétlenül egyet kell értenünk, s a felvétel meggyőz minket, hogy Szilasi minden szempontból ezen megközelítés szerint nyúl a darabokhoz. Ha kell, persze táncos a darab, de soha nem a bécsi keringő értelmében. Ha kell, virtuóz, de soha nem öncélúan, nincs tűzijáték, csak precizitás, de valami belső lelki többlettel megtöltött precizitás.

Rögtön a nyitó op. 18-as Esz-dúr "Grande Valse brillante" keringőből nyilvánvaló, hogy Szilasi Alex tud zongorázni. Persze ezt a kísérőfüzetből is sejthetjük, aki annyi helyen koncertezett és tartott mesterkurzusokat, mint Szilasi, az tudjon is zongorázni. Bár ma már mindenki azt ír, amit akar és az ad ki CD-t, aki nem szégyell, szóval akár óvatos és előre szkeptikus is lehetne az ember. De Szilasi tényleg tud zongorázni, nem is akárhogyan. Kiválóan repetál, szép hangon játszik, futamai gördülékenyek, magától értetődően folyik keze alól a zene. A záró Asz-dúr darab (op. 42.) virtuozitása könnyed és lenyűgöző, boldog jó érzéssel tölti el a hallgatót. Szilasi zongorázni tudása számomra mégsem elsősorban a virtuóz részekből derül ki egyértelműen, hanem abból, ahogy a poétikus Chopint megmutatja a hallgatónak. Merthogy Chopin poétikus, keringőiben is. (Lám, igazat írt a kísérőfüzet.) Chopin poézise a legjobban talán az op. 34. no. 2-es a-moll keringőben (mely szintén egyike a "Grande Valse brillante" jelöléssel ellátott daraboknak) tapasztalható meg. Illetve élhető át, merthogy Szilasi előadásában átéljük azt a hangulatot, amit Chopin elképzelt. S ez talán a felvétel legnagyobb erénye, hogy elhiteti, hogy Chopin így akarta, az ő lelke is ugyanolyan állapotban volt a darabok írásakor, mint amilyenbe a mi lelkünk kerül, ha figyelmesen hallgatjuk Szilasit. Nem kell itt semmiféle hajde-magásröptű szellemi és pszichikai magasságokra gondolni, de bizony a bécsi keringőknél valóban mélyebb művek ezek, szerzőjük nem mindennapi lelkülete átsüt a darabokon.

Minél többet hallgatom Szilasi játékát, annál inkább magával ragad. Játéka talán nem annyira könnyed, mint annak idején Kocsisé, de technikájában nem hallok szeplőt. Talán csak egy kicsit magábfordulóbb, kevésbé nagyvonalú, a zenét "pszichikailag elemzőbb", mint virtuóz, nagyhírű elődjéé. Nem esztétikai kategóriákról van itt szó, legfeljebb lelki beállítottságról. S nekem kifejezetten szimpatikus Szilasi megközelítésmódja. Nem csak intuitíve zongorázik, a fejét is intenzíven használja. Nagyon gondosan tagol, mégsem mesterkelt, mindig természetesnek, gördülékenynek hatnak az esetenként a megszokottól eltérő helyeken alkalmazott apró rubatói, tempóváltásai, kivárásai. Ezek az apró, finom megoldások teszik

"chopinessé", stílushűen romantikussá és egyben bájosan szórakoztatóvá, vagy szomorkássá, elgondolkoztatóvá a keringőket. Ha egy zongoraművész kifejezetten színesen, érzékenyen zongorázik, azt bizony nagyon jólesik leírni. Persze sok a zongorista, s sok köztük az inkább kovácsnak való "ütő-verőlegény" - hát Szilasi nem tartozik közéjük.

A lemez hangminősége számomra szinte kifogástalan, a technikai kivitelezés Biller István és Maki Yamamoto munkáját dicsérik. A zongora a felső régiókban néha kicsit erőtlenül szól, de ez alig észrevehető és inkább hangszerhiba, bár néha gyanítom, hogy a felső regisztertől kicsit távol kerültek a mikrofonok. A CD egyetlen szeplője, hogy a grafikai kivitelezés és a felhasznált fotók minősége nem éri el a hanganyagét.

Ha valakinek nincsenek meg a Chopin keringők, ez esetben bátran vállalhatja, hogy egy viszonylag ismeretlen zongoraművész felvételeiben szerzi be őket. Akinek megvan mással és nem irtózik újabb felvétel beszerzésétől, annak is nyugodt szívvel ajánlom Szilasi Alex CD-jét. Ha esetleg üzletekben nem találnának már rá, írjanak egy emailt a kiadónak az artonus@matavnet.hu címre.

Ittész Tamás

(megjelent az AUDIO c. lapban 2000-ben)